

1.

Spre sfârșitul acelei după-amiezi de toamnă, una care mai păstra destule urme ale caniculei din iulie, Carolina Prodan ieșise la plimbare mai devreme decât de obicei. La cei optsprezece ani pe care tocmai îi împlinise, obișnuința de a se plimba aproape zilnic prin același loc și aproximativ la aceeași oră putea avea în ea ceva bătrânicos, de o previzibilitate agasantă și ușor suspectă.

În realitate, nimic din înfățișarea și comportamentul Carolinei nu îndreptăța o asemenea presupunere. Fața ovală, părul tăiat scurt, pulpele suple și gleznele subțiri erau ale unei gimnaste ajunse la maturitate sau ale unei balerine în plină ascensiune, nu ale unei tinere abia ieșite din adolescență.

Nici strada nu avea nimic spectaculos. Sfinții Voievozi era o stradă destul de anostă, în mijlocul unui cartier central al Bucureștiului. Iar faptul că tânăra femeie o asemena cu o stradă din Paris, pe nume Saint-Dominique, avea o explicație pe cât de simplă, pe atât de insolită: purtau un nume de sfânt și amândouă se numiseră cândva la fel – Drumul Vacilor, *Chemin des Vaches*. Altfel, Carolina avea o părere deja consolidată despre București, pe care, uneori serios, alteori în derâdere, îl numea pur și simplu *capitala*, substituind un nume propriu cu un substantiv comun, lipsindu-l de identitate, dar respectându-i statutul.

Așadar, în acel amurg de septembrie bucureștean, în care lumina se lăsa cu greu ademenită de înaintarea leneș provocatoare a toamnei, Carolina se afla pe trotuarul din dreapta al Străzii Sfinții Voievozi. Nu era multă lume, mult mai puțină decât altădată și, paradoxal, mult mai puțin grăbită. Pe unii îi văzuse și în alte dăți, cei noi aveau fizionomii comune și îmbrăcăminte ponosită. *Nimic deosebit*, își spuse Carolina, *va trebui să găsesc și alte străzi pentru plimbările mele.*

Aproape că se hotărâse să se îndrepte spre casă când, la câțiva metri în față, a remarcat silueta unui tânăr. Nu-l mai văzuse până atunci, îi plăcea înaintarea lui sigură, deși ușor legănată, călcătura apăsată, fermă, ca și cum ar fi vrut să se asigure că nu riscă să se desprindă de asfaltul peticit al trotuarului. Ținea capul drept, doar puțin aplecat pe spate, ceea ce făcea ca mușchii gâtului să pară rigizi și uneori încordați, asemenea celor ai soldaților la paradă.

Se grăbi să-l ajungă din urmă, să-l depășească și să aștepte momentul în care să-l poată privi din față. Se opri înaintea unei vitrine slab luminate și se uită spre dreapta. Tânărul venea încet, cu circumspecție, pisicește. Nu părea a fi prea în largul lui, dar nici nu se simțea urmărit. Privirea Carolinei trecea pe deasupra lui, oglinda ei avea o focalizare largă, cuprinzătoare, puțin adâncă. La ora aceea, lumina amurgului e întotdeauna înșelătoare, căci echivocul se naște atât din orificiile prea largi ale filtrului, cât și din reacția instinctivă a ochiului de a subția fanta pe care o formează apropierea pleoapelor. Strânsul din ochi nu e decât un clipit dus până la capăt.

Obrajii, fruntea, nasul, bărbia și gâtul tânărului păreau acoperite de o piele purpurie, aproape transparentă, ca și cum ar fi fost luminată din interior de mii de filamente electrice terminate cu firele de păr ale unei bărbi ce-și cerea intrarea în drepturi depline.

Părul, de un castaniu-deschis, era pieptănat cu o cărare pe stânga, iar niște sprâncene subțiri despărțeau, fără prea multă convingere, fruntea înaltă și ușor bombată de nasul drept și de cei doi ochi negri, de un negru irizat, precum ai lupilor.

Ochii de sălbăticiune, gândi Carolina, în timp ce tânărul tocmai trecea pe lângă ea, cu pași mai iuți, dar la fel de egali.

Dacă da, ce fel de sălbăticiune?

Întrebarea va reveni foarte des în anii care aveau să urmeze, dar niciodată nu a reușit să îndepărteze până la capăt

amestecul de siguranță și îndoială ce însoțise fracțiunile de secundă ale primei lor întâlniri. Pe de o parte, privirea ei, ce înregistrase un ansamblu cu punctul focal în luminile negre ale ochilor tânărului, și, pe de altă parte, privirea lui ce făcuse abstracție de vecinătăți și se mulțumise să primească și să absoarbă o rază al cărei punct de pornire era nu doar neidentificat, ci, în egală măsură, irelevant și inevitabil.

Cum doar ea însăși părea să fie conștientă de apropierea unei răscruci, nu ne rămâne decât să acceptăm că, în evaluarea Carolinei, tânărului pe lângă tocmai trecuse nu-i lipsea nimic din cele care ar fi putut-o împiedica să-l asocieze tuturor celor cu care împărtășea aceeași siluetă, înfățișare, mers biped, căutătură.

Un om? De ce nu?

Nu le repetase, oare, până la exasperare, profesoara de biologie, axioma despre care spunea că stă la temelia vieții pe pământ? „Nimeni, dragii mei, nici măcar o femeie, nu poate aduce pe lume o ființă ce aparține altei specii!”

Ochi de sălbăticiune? De ce nu?

La urma urmei, ce importanță avea realitatea sau aparența că ochii tânărului erau, sau doar semănau, cu ai unei sălbăticiuni? Și ce dacă, în strălucirea luminilor ochilor săi, *lupul* se întrecea cu *câinele*, *sapiens*-ul cu *silvestrul*, *acvaticul* cu *terestru*? În definitiv, nu toate sălbăticiunile pământului au fost domesticate de om, comensualismul nu controlează reproducerea, ceea ce nu înseamnă deloc că autodomesticirea nu face și ea parte din contagiunea regnurilor. Orice încrucișare e o răscruce; fiecare poate favoriza supraviețuirea, dar niciuna nu promite veșnicia.

Poate că mai potrivit ar fi fost ca întrebarea să și-o pună Carolina însăși. Mersul și ochii ei de pisică, *catwalkul* ei desăvârșit ar fi trebuit să fie de ajuns nu doar spre a atrage admirația colegilor, ci și pentru a explica inabilitatea ei de a evita ciocnirile cu trecătorii de pe Sfinții Voievozi ori ușurința de a se înțelege cu caii, câinii și pisicile. Dovezile nu lipsesc, iar pentru cea din urmă nu era nevoie de genetică și zooarheologie: proba, încă vie, era Abel, motanul veșnic somnoros al bunicii materne. Vărgatul

Abel, geamăn bivitelin al pisicuței Caina, era un soi de hibrid domestico-forestier autohton, în care conviețuiau fidelitatea și supușenia obsecvioasă a câinelui cu versatilitatea neagresivă a pisicii. Ceea ce nu era mult diferit de modul în care, pe crenguța firavă ce creștea înăuntrul Carolinei, se concureau în seve ambigue și îndrăznele mugurii târzii ai copilăriei și adolescenței cu cei gata de ecloziune și înfrunzire ai maturității.

Cum de la Abel Carolina învățase deja graiul monosilabic, cu tot cu sonoritățile lui marțiene, mai rămâneau de însușit câteva reguli pentru a recunoaște și, eventual, a ocoli frica sau ipocrizia.

Despre supunere i se repetase, destul de apăsător, că izvoarăște din inerție și obișnuință, dar că era mai degrabă vibrație, înfiorare și nu abandon. Despre fidelitate nu avea nicio idee.

2.

În toate vacanțele pe care le petrecuse la casa bunicii din Valea Cerbului, Carolina nu fusese decât de două ori la pescuit, de fiecare dată însoțindu-l pe tatăl ei. Nu-și mai aducea aminte mare lucru, dar impresia cea mai puternică pe care o păstrase în suflet era cea a dezamăgirii încercate la vederea lacului, despre care ai casei și vecinii povestiseră fel de fel de minunății. Lacul mult lăudat nu era deloc un lac în toată puterea cuvântului, ci o baltă ceva mai întinsă, un braț mort al unui râu care-și modificase cândva albia, acum plină de papură, lintiță și mătasea-broaștei. Staniștea, popasul pescarilor, era curată, ferită de ochii drumeților, ascunsă după niște tufe de bozie și mărginită de câțiva plop albi și o salcie tânără cu ramurile atârând deasupra apei. Cu vremea, malul și ochiul de apă căpătaseră în imaginația sătenilor un înțeles tainic, misterios și plin de ciudățenii, dar nimeni nu-i putuse povesti măcar o singură întâmplare care să le adeverească faima. Cei bătrâni amestecau basmele cu visele și cu superstițiile, vorbind despre solomonari și cititori în stele, bunica lua câte o carte cu coperti jerpelite de pe polița din verandă, îndemnând-o să citească și să afle singură, cei de-o seamă cu ea se făceau că nu aud. Singurul din casă pentru care locul nu avea nicio altă semnificație, decât cea simplă și prozaică – „are balta pește!“ –, era tatăl Carolinei.

„Povești, fetițo, povești“, răspundea el, întotdeauna grăbit, fie să-și pregătească undițele, fie să sape după râme și coropișnițe, fie să fie atent ca mămăliga să nu se întărească prea tare. Totuși, Carolinei îi era greu să accepte explicațiile tatălui, niciuna nu putea justifica nici frecvența, nici graba, nici fascinația pe care balta o exercita asupra lui. Când a întrebat-o pe bunică-sa de ce tatăl ei nu-i ia în serios nedumeririle, aceasta a răspuns sec: „El e doctor, draga mea, și-apoi el nu-i de-al locului, e vinitură, el e aici în vacanță...“

Dacă bunica a avut sau nu dreptate are mai puțină importanță, sigur e că, în acea după-amiază de început de toamnă, la mai puțin de o săptămână de la întoarcerea din Vale, Carolina nu se putea desprinde de ceea ce trăise acolo. Considerase Valea Cerbului refugiul cel mai sigur și mai protector al vacanțelor ei de elevă, dar nu o asociase niciodată miraculosului, ci irepetabilului, acelor întâmplări pe care, dacă nu le ieși de prima dată în serios, riști să nu le mai poți întâlni niciodată. Ori, dacă le întâlnești, să nu le poți deosebi pe unele de altele.

Cum trecuseră destui ani de când fusese cu tatăl ei la pescuit, cum el însuși mergea mult mai rar decât altădată, se lăsase ademenită de iluzia că ar putea găsi acolo capătul ghemului pe care se încâlciseră în ultimele luni firele, diferit colorate, înfășurate pe fusele unor parce improvizate, torcând cu spor la o furcă ce avea caierul pe terminate. Altfel spus, spera, mai mult ca oricând, ca Valea să nu-și dezmintă rostul de piază bună. Cum nu poți ști niciodată cât de mult se aseamănă o Vale cu o Insulă, nu e deloc exclus ca la fel să se fi simțit și Ariadna când i-a strecurat lui Tezeu ghemul pe care era înfășurată poteca ieșirii din labirint.

Cum, în afară de Minotaur, puține păruseră a se fi schimbat de atunci, era de presupus că și Duhul Văii păstrase nu doar aceeași înfățișare, ci și același grai, din moment ce bunica vorbea cu el ca și cum ar fi vorbit cu vecina Margareta.

Ergo: era plină amiază, când s-a îndreptat spre lac. Drumul i se păruse la fel ca ultima dată, doar lanurile erau dispuse altfel și semănăturile diferite. Un lan de rapiță se întindea pe marginea dreaptă a drumului, cât vedeai cu ochii, un lan de trifoi înflorit acoperea partea stângă. Solitare sau întrecându-se în zbor, albinele treceau dintr-o parte în alta, într-o competiție cu câștigătorul mereu tras la sorți.

Și ochiul de apă al staniștii era la fel: boziile la locul lor, brusturii și ciulinii înfloriți, cărarea bătătorită. Doar răchita înfiptă în mal avea trunchiul mult mai gros, în mijloc cu o

scorbură mare, în care ar fi încăput cu ușurință o familie de veverițe. Cum tot cea veche era și creanga culcată de-a curmezișul, cândva un lăstar răzleț, acum o mică punte cu capătul înverzit, suspendat la câțiva metri de la mal. Dar destul de lată pentru a te așeza în siguranță pe coaja ei lucie și a-ți lăsa picioarele să se răcorească în apă.

Carolina se descălță, se așează pe marginea ei și începuse să-și bălăbănească picioarele, ca și cum și-ar fi luat avânt de pe scaunul unui leagăn cu lanțurile în văzduh. Nu atinge apa, dar senzația de plutire se accentua cu fiecare îndoire a genunchilor. Se opri doar când se simți cuprinsă de o ușoară amețelă; se sprijini în ambele brațe și încercă să se mute spre capătul trunchiului. Asprimea scoarței îi înțepa pielea palmelor, le ridică instinctiv, se dezechilibra și alunecă în apă.

Nu se sperie, era o înotătoare foarte bună, dar contactul nepremeditat cu răceala apei nu-i făcu prea mare plăcere. Când atinse cu tălpile nămolul de pe fundul bălții, apa, îngălbenită de turbureala acestuia, îi ajunsesse până puțin deasupra sânilor, iar în jurul pieptului se formă un cerc cenușiu, cu undele asemenea unor riduri pretimpurii.

Se întoarse spre mijlocul lacului, făcu trei sau patru pași, adâncimea creștea puțin câte puțin, la câțiva metri începea desişul foşnitor al stufului.

Se pregătea să înainteze, când perdeaua de trestie se desfăcu în două, asemenea unei cortine dintr-o sală de teatru, și în fața ochilor ei apăru silueta unui bărbat viguros, cu barbă neagră și cu mânecile cămășii suflecate. Venea spre ea destul de repede, doar că înaintarea lui nu făcea nici cel mai mic zgomot și nicio urmă de undă nu tulbura întinderea lucie a apei. Cu mâna stângă despica pânza, ca și cum ar fi tăiat-o cu lama unei săbii transparente, iar în cea dreaptă ținea un minciog cu plasa îngustă și scurtă, din cele folosite la scosul peștelui prins cu undița.

Carolina era deja la peste douăzeci de pași depărtare de mal. Apa îi ajunsesse la gât și, pe măsură ce înainta, avea

senzația tot mai îngrijorătoare, că se afundă în nămol, în timp ce capul îi rămânea deasupra apei, desprins de trup, așezat pe oglinda strălucitoare a lacului, precum cel al lui Ioan Botezătorul pe tipsia de argint dinaintea lui Irod și a Salomeei.

Bărbosul făcu un ocol larg, pășind tot mai rar și scufundând din când în când minciogul. Când îl ridica, apa curgea șiroind din împletitura de cânepă a filetului, dar punga lui rămânea mereu goală. Se apropia, se îndepărta, după cum simțea apropierea sau îndepărtarea bancului, însă oglinda lacului rămânea netulburată, cum netulburată rămânea și atunci când minciogul ieșea sau intra în ea.

Renunță să-l mai urmărească, închise ochii, se învârti de trei ori pe loc, ca și cum ar fi încercat să rămână înșurubată cu tălpile în nămolul tot mai puhav și mai adânc.

Când îi deschise, bărbatul dispăruse.

Dinspre locul unde fusese bărbosul venea spre ea o undă de lumină albăstrie, care, pe măsură ce se apropia, accentua contururile trupului Carolinei, alungindu-i umbrele până dincolo de marginea stufărișului. Într-o parte, argintiul coroanei plopilor se întrecea cu verzuiul rogozului și al mătăsii-broaștei, în cealaltă, purpuriul încerca supunerea castaniului echivoc al papurii. Era o competiție cavalierească, sub ochii căreia, în câteva fracțiuni de secundă, iazul se transformase dintr-o oglindă aburoasă în displayul unui ecran ce substituise plasma cu luciul încremenit al apei. Care, fără nicio pregătire, înșfăcase umbra subțire a Carolinei, strecurând-o sub învelișul de radiații al iazului, unde, la nevoie, putea ascunde fie un uriaș salt înainte, fie o regresiune instantanee. Cum nici avansul, nici reîntoarcerea nu erau obișnuite să pună întrebări, e de la sine înțeles că ele nici nu puneau la îndoială rostul metamorfozei, ci se rezumau să marcheze, cu vârful unui creion, fie el și imaginar, un punct, o orbită, un port, un aerodrom, o haltă neprevăzută pe un itinerar cu frontierele abolite. Un loc pustiu din marginea unui portulan planetar în care oglinda hrăpăreață a unui lac de câmpie dâmbovițeană înghițise trupul despuiat de

veșminte al Carolinei, sfidându-i nuditatea sfioasă și lipsită de orgolii, făcând-o ușoară ca fulgul, umplând cu aer oasele ei subțiri și lipsite de măduvă, ca ale păsărilor. Lăsate în jos, de-a lungul coapselor, brațele păreau ale unei înotătoare diletante, cu mușchii conturați îndeajuns pentru a lăsa umerilor și sânilor libertatea de a-și arăta zveltețea ori trandafiria lor carnație. Nu avea cea mai ireproșabilă conviețuire cu oglinzile, dar nici nu se credea în stare să se închipuie altfel decât o arătau ele.

Și Bărbosul? Să se fi ascuns sub apă, să fi intrat în păpu-riș, să se fi strecurat sub pământ?

Nu apucă să se dumirească, deoarece, aproape de ea, nu departe de locul în care fusese bărbatul, lângă un mic plaur de mătasea-broaștei, Carolina văzu, răsărind capul, apoi bustul gol al unei tinere femei. Dacă apariția ar fi fost mai puțin surprinzătoare, s-ar fi mulțumit să accepte că nou-venita nu era alta decât Ileana, vecina de vizavi a bunicii, într-atât de asemănătoare erau chipul și statura lor. Vâlcenii făceau adeseori baie aici, nu rareori prindeau lipitori pentru lecuirea febrei și durerilor de spate sau tăiau rogoz; apariția unei sătence nu ar fi avut nimic neobișnuit. Iar faptul că un bărbat fusese înlocuit cu o femeie, nu mai avea demult vreo relevanță, întrucât substituțiile nu mai respectă demult locul de baștină și, cu atât mai puțin, regnurile, speciile și sexele. Pe de altă parte, aparițiile neașteptate nu sunt decât ceea ce le spune numele: făpturi scindate, pe jumătate reale, pe jumătate iluzorii, suplinitoare ale unor ființe în carne și oase.

Claia ciufulită de păr cenușiu ce împodobește creștetul femeii semăna mai degrabă cu un fuior de cânepă topită și nemelițată decât cu pieptănătura neglijentă a unei localnice. Retezat cu puțin deasupra umerilor, firul mai păstra ceva din suplețea și vigoarea inițiale. A fost de ajuns o scuturare mai energică a capului pentru ca fuiorul să se descâlcească și să se îndrepte, punând într-o altă lumină rotunjimea pomeților, nasul cu nările subțiri, buzele cărnoase.